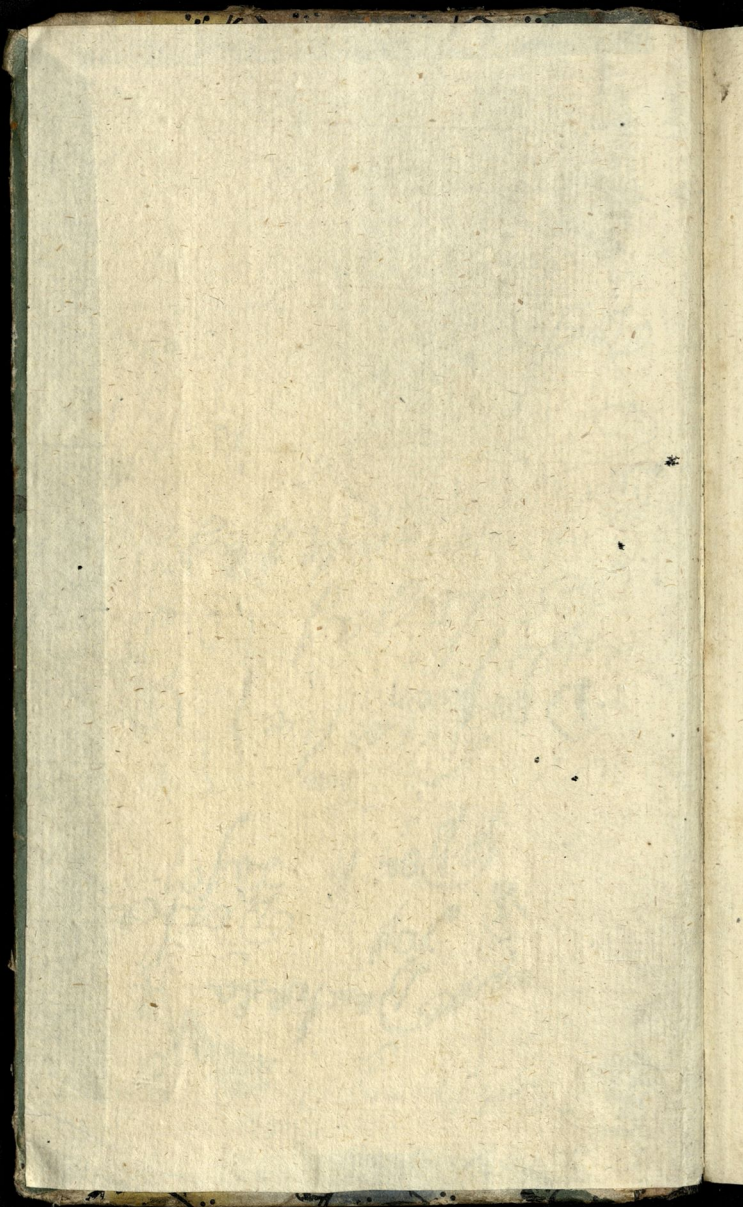

NAR. IN UNIV. KNJIZNICA
Ljubljana

(b)

119208

K R Á T K I
N Á V U K
K R S Z T S A N S Z T V A

N A I M E

ZA DECZO OBCSIN EVANGELICSANSZKI
OKROGLÍNE SZLOVENSZKE

K-SZTOLI GOSZPODNOVOMI

OBPRVIM PRIHÁJATI 'ZELŒCSO SZPRÁVLENI INO

Vö d á n i

po

Kardos János

Hodoskom Dühovníki.

.....
V-P E S T I,

Stampani vu Násztavi plem. Trattner - Károlyivoj.

1 8 3 7.

119208 dv

„Csi znáte eta ; blá'zeni szte, csi je i csiníte.“

Ján. 13, 17

N 198/1957

Predgovor.

Závezka pri sz. krszti vsinyenoga obszebno i ocsiveszno potrdjenje, ino deczé odrasene i rázumnése k-velikomi czíli etomi dosztojno naprêpriprávlanye, je tak znamenite vrêdnoszti vu kríli czérkvi evangelicsanszke, da sze zvön krivicze li podvr'zek krsztsanszki imenüvati more on, kí brezi návuka czílavnoga k-sz. sztoli zvelicsitela szvétá prísztáplati, i vsze potrêbno szpoznanye bo'zanszke vere szvoje, vsze plemenitése zvršávanye vu popolnoszti, vísnêsoj okorno zamüdjávati, i vu kmiczi neznanoszti, odícsenoj násztavi zvelicsanya tak protivne i odúrne, tá'zivetí, za dugoványe male znamenitoszti dr'zi. *Grünt vere evangelicsanszke* je, pôleg ocsiveszne rêcsi nyé bo'zanszkoga nasztavitela (Mát. 5, 48.) *popolnoszt dühovna*, ali szi bojdi, právi odraszek vu szpoznanyi ino jakoszti právój; i li on sztojí na pecsíni gvüsnozti; li on noszi dosztojno szkrb na szrecso i blá'zensztvo szvoje, kí na neporüseni grünt ete czimpra.

Kak neodgovorjeni szo tak vu tom táli vnôgi roditelje szpráviscs nasi z-otrokmi szvojimi navküpe; tó vszi rázumni i bôgabojécsi z-boleznim szrdczom obcsútijo: csi sze gli z-drúge sztráni tajiti nikak nedá, kâ sze je nyí pogübelna nevrêloszt vu znamenitom dugoványi etom naime po dreszêlnom zmenkanyi onom szopila ino zvršávála, stero szo ti gingavi mladícski notri do eti

mao vu návuki czílavnom pretrpeti mogli. Ár, sto nyim je dao gda prílicsno skér osználanya rázumnoga i czílavnoga v-rôke? I gde tá falí; jeli je nê zaman tam vsze setüvanye szrdcz pobo'zni, i jeli sze netrápíjo, zvön lasztivnoga bína szvoje-ga, escse i ti najszrdcsnési prijátelje znanosztí vu prirodjeni grintaj neosztovlenosztí dívje? Zaisztino, li prílika odúmi toga mányega; tomi vrêlo-mi je pa ona blagoszlovlena vretina têm 'zelnése szrecse, têm vugodnésega blá'zensztva. — Tak nahájmo vu tekáji vszê vrêmenov; tak vu prígodi czêloga národa cslovecsanszkoga!

Ete kezüvanya vrêden násztaj; ali navküpe i dávnye szrdcz pobo'zni 'zelénye: da bi szedönok ednók i vucsitelom otrokov krsztsanszki dao v-rôke vorczan hasznoviti obílnésega rászkládanya isztin evangélicsanzski vu jeziki maternom, — tá naime szo nadignola mené na trúdavno, ino, kak stímam, vszém, kí je z-môdrim i bôgaboječsim rázumom nüczati scséjo, ze-vsze sztráni hasznovito delo eto. — Stero i vcsíni szádarodno szam te odícseni dúh isztine bo'zanszke — nyemi na díko i velikomi dugoványi krsztsanzstva na vugoden odraszek!!!

Na Hodosi 27-ga dnéva Ríszálcseka v-1837-tom leti.

Kardos János

Evang. Dühovník.

N Á V O D.

Vísni czíl bívoszti csloveka.

Ka za czíl má bívoszt csloveka na zemli?

Pobo'zen 'zítek i k-nyemi primêrno blá'zensztvo.

Jeli i kakda sze dá isztina eta poszvedocsiti?

Poszvedocsiti sze dá ona naime.

1. Sz-telikimi i tak znamenitimi *szpodobnosztami csloveka*, z-sterimi je on vu czêlom vidôcsem sztvorjênny najpopolnê li záto oszná'zeni, da bi na doprinásanye vszega dobroga i hasznovitoga zevsze sztráni prípraven bio. 'Zolt. 139, 14.

2. Z-sz. *dú'znosztami* onimi, stere vszáki cslovek nesztanoma pred ocsmí dr'zati i verno szpunyávati má, tak da sze 'z-nyí szpozábíti, ali nyí zamüdjávati brezi velike pogübelnoszti szvoje nigdár nemore.

3. Sz-tak rázlocsnimi *prílikami i nápravami zvelicsanya*, stere szo csloveki li záto ponüdjene, da bi po nyí szkrbnom i môdrom nuczanyi plemenite szpodobnoszti szvoje nesztanoma osznávlati, vu vszoy popolnoszti vugodno rászti, i tak szam szebé na szpunyávanye sz. dú'znoszt szvoji prípravnêsega, i na v'zívanye obsztojécsega blá'zensztva vrêdnêsega vcsiniti mogao.

4. *Z-mésztami sz. písma*, — naimé z-onimi, po steri sze edenvszáki, pod obečsanyem nájema i nakanenyem kastige, na sztálno lübézen jákoszti, i odúrjávanye zla ocsiveszno i trdno zbüdjáva. Riml. 2, 6. — 11. 1 Tim. 4, 7. 8.

Stere szo z-ete sztráni te najznamenitése szpodobnoszti csloveka?

Te najznamenitése szo:

1. *'Zelénye*, ali setüvanye za vugodnim, i bojnoszt pred dreszélnim — obcsütényem.

2. *Rázum*, ali prípravnoszt na razszödjenje toga dobroga ino húdoga. Riml. 7, 21. — 25.

3. *Szlobodna vola*, ali popolna szlobodcsina na zebránye toga dobroga, ali húdoga. 1 Kor. 6, 12. 10, 23.

4. *Düsnavészt*, kakti nevkanyeni szodecz vu prszaj csloveka, i zadomesztitel dél dobri ino húdi. Riml. 2, 14. 15.

5. *Govorénye*, ali prílicsnoszt csloveka na razmeto vöpvödanye míszel szvoji, — sz-kim tálom je nyemi mogócse, drúge na dobro opomínati, i od húdoga odvraçsüvati, ino Bôga szvojega z-'zívim i vugodnim glászom zvisávati. Jak. 3, 5. — 10. 'Zid. 10, 24.

6. *Düh nemrtelen*, ali on plemenitési tál csloveka, steri sze po zbontanom vezali telovnom, zsztálnim szpômenkom 'zitka zemelszkoga navküpe, na bívoszt nepremínyeno pozdignoti má. Lük. 16, 19. — 31. Riml. 2, 5. — 11.

Jeli je zadoszta csloveki k-právoj pobo'znoszti ino zvelicsanyi, z-etak velíkimi szpodobnosztaimi oszná'zenomi bidti?

Nikak nê; próttomi je ocsiveszno, kâ szo rávno one nyemi vretina vekivecsne pogübeli, csji czílavno nüczati nesetúje.

Vu kom sztoji nyí czilavno nuczanye?

Vu nepotvarjenom szpunyávanyi sz dú'znoszt, *) i môdrom nuczanyi prilik, od Bôga pred nyega polo'zeni. **)

Ka tak szvedocsijo vsza tá poprêk?

Ocsiveszno tô, kâ je cslovek na tô sztvorjeni ino pozváni, da bi po právoj pobo'znosztí száni szebé vu 'zítki vezdásnyem i prísesztnom szre-csnoga vcsiniti setüvao.

Jeli je potrêbno csloveki znati; ka za czil má bívoszt nyegova?

Potrêbno je, zâisztino; ár zvöntoga nebi meo on ni vôle, niti právoga nágiba k-csinênnyi do-sztojnomi i zvelicsitelnomi.

Ka je tak na toga pobo'znoga gledôcs veliki czil ete?

On vísni sztánek, na sterom szí vsze 'zelênnye, setüvanye ino csinênnye nyegovo sz-punov zado-volnosztjov pocsinôti more.

Ali jeli nyemi je mogôcse k-czili etomi'ze etí na zemli prídli?

Czelô k-nyemi prídli vu nepopolnom 'zítki etom, isztina, nesztóji vu môcsi nyegovoj; ali k-nyemi sze nesztanoma pribli'závati, je, zag-vúsno, vszákomi rázumnomi i neobtrüdjenomi csloveki mogôcse. Fil. 3, 12. 14.

Gda i gde nasz tak pripela Bôg ezelo k-czili nasemi?

Po szmrí, vu odícsenoj domovini vsze popol-nosztí. 1 Kor. 13, 9. — 12.

*) Dú'znosztí csloveka vidi vu drúgom táli.

**) Prilike ete vidi na konczi prvoga tála uávuka etoga.

Vu kom ndm je dao on k-tomi nevkanjenoga voditela?

Vu blagoszlovenom návuki krsztsansztva. Ján. 14, 6.

Ka sze razmi pod návukom etim?

On vorczan visni, pôleg steroga cslovek nesztanoma rázumnési, bôgsi, hasznovitési, i tak ze-vsze sztráni szrecksnési ino blá'zenési gratüvati má. 2. Tim. 3, 16. 17.

Gde sze dáva pred nász návuk ete vu vszój popolnoszti?

Vu biblü, ali szi bojdi, sz. píszmi sztároga i nôvoga zákona. Riml. 15, 4.

Na kelko glavi talov sze razdeliti dá czéli návuk krsztsansztva?

Naime na trí glavne tále; kakti: na návuk vere 'sítka, i vüpanya, — pôleg 1 Kor. 13, 13.

PRVI TÁL

Od dugovány oni, stera krsztseník
vervati má.

Ka je grünt vsze jákoszti i vszega blá'zensztva csloveka krsztsanszkoga?

Vera bo'zanszka. 'Zid. 11, —

Ka znamenüje eti rêcs eta: Vera?

Gvüsnoszt bívoszti dugovány oni, steri ni telovnoszt obcsütiti, ni rázum cslovecsi zgrüntati i zapopádnoti nemore. 'Zid. 11, 1.

Ka je nadale grünt vere krsztsanszke?

Velika i nevtajena isztina eta: kâ jeszte Bóg. 'Zid. 11, 9.

Ka za bivoszt szí mámo miszlití, gda Bôga szpomínamo?

Bóg je te najvísnêsi i najpopolnêsi dűh, — sztvoritel, obdr'zitel, i ravnitel vszega szvétá. Ján. 4, 24. Djány. 14, 15. Riml. 1, 19. 20. 1 Tim. 6, 16. 'Zid. 11, 6.

Ka sze imenűje dűh?

Bivoszt ona, stera nika telovnoga, nego li rázum ino volo má.

Sz-kak tálom ká'ze sz. píszmo, ká jeszte Bóg?

Po návuki od veliki popolnoszt ino dël nyegovi. 'Zolt. 14, 1. Riml. 1, 19. 20. 'Zid. 3, 4.

I. Popolnoszti Bôga.

Ka sze razmi pod popolnosztami Bôga?

Odícsene szpodobnoszti bo'zansztva nyegovoga, na stere gledócs je on vise vszega sztvorjênya zviseni.

Kak kaksí sze nam ká'ze Bóg sz-té' sztráni?

Ká'ze sze nam, kak dűh

1. *Vszaznajócsi*, pred kim je nigdár nikse szkrovnoszti nêbiló. 'Zolt. 139, 1. — 4. Jerem. 23, 23. 24. Djány. 15, 18. 'Zid. 4, 13.

2. *Povszéd bívajócsi*, kí z-bo'zansztvom szvojim vsza mészta napuni. 'Zolt. 139, 7. — 12. Jerem. 23, 23. 24.

3. *Najmodrésí*, kí k-najbógsim czilom najprílicsnêse skéri zebrati zná. 'Zolt. 104, 33. Riml. 11, 33.

4. *Szvéti*, komi sze li to dobro dopádne. 5 Móz. 32, 4. 'Zolt. 5, 5. 1 Petr. 1, 15. 16.

5. *Pravicsen*, kí pôleg vrêdnoszti szòdi. 'Zolt. 67, 5. Riml. 2, 6. — 11. Ozn. 22, 12.

6. *Isztinszki*, kí vszàko obecsanye i nakanenye popolno szpuni. 'Zolt. 33, 4. 146, 6.

7. *Dobrotiven*, kí vszàko sztvorjênnye zvon vsze vrêdnoszti nadeljàva z-dobrôtami szvojimi. 'Zolt. 33, 5. 145, 9.

8. *Szmileni*, kí naime nad neszrecsnimi odícsi dobrotívnoszt szvojo. 'Zolt. 145, 8. 146, 6. — 9. Placsn. 3, 32. 33. Lük. 6, 36.

9. *Milosztiven*, kí pôleg neszkoncsane miloszce szvoje vsze mrtelne ua pokôro i zvelicsanye pripelati scsé. Ján. 3, 16. 1 Tim. 2, 4. 2 Petr. 3, 9.

10. *Obszebi obsztojécsi*, kí k-nicsemi niko-ga nepotrebúje, i nikomi je nika nê dú'zen. E'z 44, 6. Riml. 11, 34. 35.

11. *Nepodvr'zeni*, kí sz-popolnov szlobodscsinov láda, i pod niksov oblásztjov nesztojí. 'Zolt. 135, 6. Efez. 1, 5.

12. *Vszamogócsi*, kí vsze, ka sze sz-popolnosztami nyegovimi nebori, li sz-prósztov volov doprineszti more. 'Zolt. 33, 9. Mark. 10, 27. Lük. 1, 37. Efez. 3, 20. 21.

13. *Vekivecsen*, kí je brezi zacsétka i koncza. 'Zolt. 90, 2. 1. Tim. 1, 17.

14. *Nepremenlívi*, kí vszigidár edne bívoszti osztáne. 'Zolt. 33, 11. 102, 26—28. Jak. 1, 17.

15. *Blá'zeni*, kí vu odícseni popolnosztaj bo'zansztva szvojega nezburkano veszélje nahája. 'Zolt. 16, 11. 1 Tim. 6, 15.

Ka sze pripisüje Bôgi poprék na zvisene popolnoszti ete gledôcs?

Nepremêrna velikoszt i dîka. E'z. 6, 3.

Gde naime je szkázao on vö popolnoszti ete?

Vu bo'zanszki delaj szvoji. 'Zolt. 19, 2. 97, 6. Riml. 1, 20.

II. Dela Bôga.

Ka za dela pripisüje sz. píszmo Bôgi?

Delo sztvorjênya, k-steromi szlîsi i szkrbnosênye; delo odküplênya; i delo poszvetsenya. Djány. 2, 4. 22. 17, 24.

Ka za rázlocsek sze csinî vu bo'zanszti na trôje eto delo gledôcs?

Te znameniti rázlocsek med ocsom, szînom, i dûhom sz. (sz. trojsztvo) — pôleg Mát. 28, 19.

Tak sz. píszmo trí bogé potrdjáva?

Z-nikak tálom nê! — Bôg je, pôleg ocsivesznoga návuka jezusovoga, *vu bîvoszti lieden*; ino, li na dela bo'zanszti gledôcs, *vu oszobi trôji*, — kakti: *ocsa*, na delo sztvorjenya; *szin*, na delo odküplênja; ino *dûh sz.*, na delo poszvetsenya gledôcs. 5 Môz. 6, 4. 2 Kor. 13, 13. Efez. 4, 6. 1 Tim. 2, 5.

Ka za delo sze tak pripisüje poszebno Bôgi, kak ocsi?

I. Sztvorjênye.

Ka znamenüje, pôleg sz. píszma: Bôg je sztvoro vsza?

On je *steo*; i preczi je nasztanolo z-nicsesza vsze, ka zvóna nyega jeszte. 1 Môz. 1, Job. 10, 8. 'Zolt. 33, 9. 'Zid. 11, 3. Ozn, 4, 11.

Stera szo ta najplemenitésa sztvorjénja bo'za?

Zmed vidôcsimi — *mí lüdjé*; zmed nevidôcsimi pa — *angelje*, kí sze, pôleg píszma, na dobre i húde lôcsijo. 1 Môt. 1, 26. 27. Djány. 17, 25—28. 2 Petr. 2, 4. Ozn. 19, 10.

Jeli je Bóg sztvorjeni szvét szvoj potom czeló z-miszli püszto?

Nikak nê! — On sze i zdâ nesztanoma szkrbí za nyega; geto *vsza zdr'záva*, i *vsza ravna*. *Ka znamenüje tô. Bóg zdr'záva vsza?*

Tak lübeznívo szkrb noszi na czêlo sztvorjénje szvoje, da 'z-nyega réda ni edno ti najménsi dugovány nepreide, niti sze po niksoj protivnoj môcsi na niká szpraviti nemore. 1 Môt. 8, 22. *Jeli tak ni szmrt neszprávla na niká bívoszt 'živócsi?*

Nikak nê: ona nyé li na rázlocsne tále razvezúje, premenyáva, i z-edne bodôszti prêk na drúgo pela. Predg. 12, 9. *)

Za steri naime tál sztvorjénja sze szkrbí Bóg tak lübeznívo?

Naime za te 'živócse sztvári. 'Zolt. 145, 9. 147. 9. Mát. 6, 26.

Kakda sze szkrbí on za ete?

Tak, da vszákoj zmed nyimi gotov naidti dá 'zívis szpodoben; csi sze li ona z-dosztojním tálom trüditi setúje za nyim. 'Zolt. 145, 15. 16. 2 Thess. 3, 10.

Ka je najznameníése vu szkrbnosényi bo'zen?

Môdro *ravnanye* szvéta.

Ka znamenüje tô: Bóg ravna vsza?

On tak pela tekáj szvéta, da sze vu nyem vsza pôleg môdre i dobrotívne vôle nyegove zgájati morejo. 'Zolt. 33, 13—15. Mát. 10, 29—31.

*) Jsztino eto vidi vu trétjem táli návuka etoga obilné raszkládjeno i z-mésztami sz. píszma poszvedocseno.

Jeli sze i to húdo vu 'zitki lüdi pôleg vôle bo'ze godí?

On, szlobodscsine csloveka krátiti nescsejôcsi, dopüsztí, isztina, i to húdo; ali nakonczi pôleg praviczze szôdi! Ozn. 22, 11, 12.

Ka za isztino naszledüje z-nasztaja etoga?

Tá znamenita i pokojécsa isztina: kâ Bóg szkrb má naime na nász, rázumno sztvorjênnye szvoje. Sz-kak tálom?

Tak, da je on nê li szamo najlübeznivési ocsa ino hranitel, nego i najmodrêsi *sz o d e c z* nas. Jak. 4, 12. 1 Petr. 1, 17.

Ka znamenüje tô: Bóg je sz o d e c z lüdi?

On národ cslovecsanszki, po môdri násztavaj i bo'zanszki zapôvedaj szvoji, vu vszem tak ravna ino vodi, da ga (pri pokornosztí nyegovoj!) k-vísnomi nyega czíli zagvüszo pripelati more. E'z. 48, 17. 18. Mik. 6, 8.

Zaka je tak znamenita i pokojécsa isztina eta?

Záto naime: ár brezi nyé niti csízta jákoszt niksega právoga grünta i nágiba; niti zlocsaszt noszt nikse práve zádeve i groze nebi inêla za csloveka, na húdo gibsega, kak na dobro. Riml. 7, 7—25.

Jeli moremo mí vszâki híp zapopádnoti poti szkrbnosénya bo'zega?

Potí bo'ze szo, naime vu ravnanyi hodbe ino sorsa lüdi, dosztakrát tak szkrovne i nezapopádyene, da krátki rázum i szlaba telovnoszt nasa zmenkánye lübézni, praviczze ino môdroszti bo'ze nahája i tam, gde sze ona vu vszôj popolnoszti szka'zúje. E'z. 58, 8. Riml. 11, 33. — — — Kak vu tu'znom sorsi Joba, 30, i t. n.

Ka je sz-té sztrâni dú'znoszt nasa?

Nemorjújmo prôti Bôgi; nego zánihájmo vsza na môdroszt i lübe'zen nyegovo; i szpoznajmo

ze-vszo^v poníznosztjov, kâ je on velikoga iména szvojega pred szvétom odícsiti escse nigdár nêzamúdo. Job. 34, 9—12. 38, 2. E'z. 28, 20, Riml. 9, 29—23. 1 Petr. 5, 7. 2 Tim. 2, 13.

Po kom naime je odícsó Bôg, imé szvoje sz-czelô csüdnim tálom?

Po Jezusi, kakti nevrédnomi národi cslovecsanszkomi poszlanom oszloboditeli. Ján. 3, 16. 1 Ján. 4, 9.

Sto je bio Jezus?

Pôleg vísne bívoszti szvoje — *szin bo'xi*; pôleg telovne natúre pa — *cslovek*, liki mí, ali brezi vszega grêha. Gal. 4, 4. 'Zid. 4, 15. - - - Záto sze imenúje on: *récs ocsé* Ján. 1, 1. 2. — *récs 'zítka* 1 Ján. 1, 1—3. — *szin cslovecsi* Mát. 25, 31. i t. n.

Gde naidemo szpíszane prígode nyegove?

Vu píszmi sz. Mátaja, Marka, Lükácsa i Jánosa, *) kakti odebráni vucseníkov ino isztinszki szvedokov dél nyegovi.

Ka zdr'závajo v-szebi píszma eta?

Szpicsüvanye 'zítka, navuka ino dél nyegovi. *Kakda sze imenúje poprék veliko delo po Jezusi dopri-neseno?*

B. Odküplêne.

Ka znamenúje récseta: odküplêne?

Teliko znamenúje, liki: mentüvanye, ali *oszlobodjêne*. Gal. 5, 1. 'Zid. 2. 15.

*) *János*, nè *Iván*; ár nam je Ivan (krsztitel) níksegá píszma nênihao; od Jánosa, najlúbeznívêsega Jezusi vucseníka pa mámo eden evangeliom i trí lisztí. Záto sze imenúje on: evangelista i apostol.

Od kâ nasz je oszlobodo Jezus?

Od blôdnoszti, grêha, i bojarnoszti dûhovne.
1 Kor. 1, 3. 1 Petr. 2, 24. 25.

Kakda nasz je oszlobodo od blôdnoszti?

Po návuki isztine. Ján. 14, 6. 18, 37.

Ka za glavne isztine je vsio Jezus?

Na Bôga gledôcs je vsio :

1. Isztino szpoznanya ednoga právo Bôga.
Ján. 1, 18. 17, 3.

2. Isztino ocsinszke lûbézni bo'ze k-vsém
lûdém. Mát. 5, 45.

3. Isztino dûhovne csészti bo'ze. Ján. 4, 23.

Na nász lûdí gledôcs pa:

1. Isztino visnogv czila nasega. Efez. 2, 6.
Fil. 3, 20. 21.

2. Isztino svéti dú'znoszt nasi. Mát. 22,
36—40.

3. Isztino veszélnoga vûpanya nasega. Ján.
14, 19.

Kakda nasz je oszlobodo nadale od grêha?

Po za'zsiganyi i povodjávanyi na právo sztezo
csízte jákoszti. Mát. 7, 21. Ján. 3, 3. 5.

Sz-kak tálom naime je csinio on tó?

Tak, da je z-rêcsjov ino delom ocsiveszno po-
kázao, kâ je jákoszt lûbiti, grêh pa odúrjávati
vsém mogôcse i zvelicsitelno. Mát. 5, 8. 15, 19.
26, 41.

Kakda nasz je oszlobodo obszlédnyim od bojarnoszti?

Po prinesenój visnêsoj radoszti. Lük. 2, 10.

Ka naime za radoszt je prineszao Jezus?

1. Radoszt odpüszsanya grêhov, Lük. 15, 10.

2. Radoszt blá'zene *nemrtelnosztí*. Ján. 11, 25.

— Záto sze imenúje návuk nyegov: *evangelíom*, tó je: *veszélni glász*, — *veszélno poszelsztvo*. Lük. 4, 18, 19.

Sz-kak tálom je doprinásao Jezus veliko delo oszlobodjénya?

1. *Po bo'zanszkom návuki szvojem*, kakti *poszvéti isztine*. Mát. 4, 16. Ján. 8, 12. 17, 17.

2. *Po példi szvetsztva*, kakti *vorczani nedú'znosztí* nepotvarjene. 1 Petr. 2, 21—23.

3. *Po nedú'znoj szmrti szvojoj*, kakti *jedínom Bôgi prijétnom áldoviza grêhe szvéta*. 'Zid. 9, 14. 28.

Jeli je popolno szpuno Jezus czélô veliko delo eto?

Tak popolno, da je vu szmrtnom boji szvojem sz-punov gvüsnosztjov szam etak erkao: „Szpunilo sze je!“ Ján. 19, 30. — — — Naimé pa áldov, po nyem prineseni, je tak popolen i vekivecsen, da je rávno po etom vszáki drúgi áldov, kakti nehasznoviti i nepotrêben, czelô dolizbrízani. 'Zid. 9, 12. 26. 10, 14.

Kakda sze imenúje záto odküplénye po Jezusi doprineseno?

Vtisanye, ali *szmirjenye* z-Bôgom; szam pa Jezus sze imenúje *szredbenik* med Bôgom ino lüdmí. Riml. 3, 25. 2 Kor. 5, 19. 1 Tim. 2, 5. 6. *Sto more bidti tálnik odküplénya po Jezusi doprinesenoga?*

Vszi brezi rázlocska, kínyé tak nüczajo, da sze po nyem vu veri, lübézni, i vüpanyi potrdijo i nesztanoma zvršávajo. Ján. 3, 36. Djány. 16, 31. 2 Kor. 5, 20. 2 Tim. 2, 14.

Od koga vdáblajo oni nágib i pomôcs k-vszemi toni?

Od szamoga Bôga, po sz. dúhi nyegovom Lük. 24, 49. Ján. 14, 26. 15, 26. 16, 13. Djány. 2, 17—21. 1 Ján. 2, 20. 27.

5. *Ka sze imenüje eti dűh bo'zi?*

Ona *műcs bo'zansztva*, stera vsze dobro oprá-
vta vu csloveki. 1 Kor. 2, 9—16. 6, 11.

*Ka oprávla Bűg po dűhi szvojem vu csloveki z-ednov
rűcsjov?*

C. Poszvetsenye.

7. *Ka znamenűje rűcs eta: poszvetsenye?*

*Czilavno osznávlanye i nűczanye szpodo-
bnoszt dűsevni ino telovni; ali szi bojdi: do-
sztojno zvršavanye vu vszoy popolnoszti csloveki
potrebnoj. 1 Kor. 3, 16. 6, 19. 20.*

*Kakda naime oprávla Bűg po dűhi szvojem vu nasz
poszvetsenye?*

On nami dáva nágib i műcs na vugoden odra-
szek vu popolnoszti czilavnoj. Efez. 1, 17—2, —

*Stere naime szpodobnoszti csloveka sze májo czilavno
osznávlati?*

Czilavno osznávlati sze má naime.

1. *Rázum ali pamet csloveka, tak da nezna-
noszt i kmiczo blűdnoszti dűhovne, krűvo mű-
slűnye i vervanye táosztávi; i na szvetloszt ino
szpoznanye isztine sztűpi; ali — pűleg píszma —
da sze preszveti. E'z. 60, 1—3. 1 Tim. 2, 1.*

2. *Vola, ali szrdcze csloveka, tak da sze
sztálno potrdi vu 'zelenyi i oprávlanyi vszega
dobroga; prűttomi pa műcs dobí na odűrjávanye
i obládanye vszega hűdoga; ali — pűleg píszma
— da sze povrne. Tit. 2, 11. 12.*

*Kakda sze imenűje poszvetsenye csloveka z-drűgov rűcs-
jov?*

*Preporodjűnye. On sze lepraj sz-tűm tálom
kakti znűvics porodi, ali czelű drűgi, nűvi cslo-
vek posztáne. Ján. 3, 3. Tit. 3, 5.*

Jeli nam je petrébna k-tomi pomôcs dlúha bo'zega?

Potrebna nam je, sztanovito. Ár szamí obszebi nikak nebi mogíí obládati teliki (znotrêsnyi ino zvonêsnyi) zádev toga dobroga i zvelicsitelnoga. Riml. 7, 18. 8, 26. Fil. 2, 13.

Sz-kak tálom naime zvsáva Bóg po dúi sz. poszvetse-nye nase?

Naime po rázloczni prílikaj i nápravaj oni, stere nam je v-tom táli z-nezgovorne miloszce ponúdo, i steri gedno i módro nuczanye sze nam za veliki zrokov volo trdno porácsa. Efez. 1, 17—2, 'Zid. 5, 16.

Stere szo te najznameníése prílik eti?

Te najznameníése szo.

1. *Czêlá vidôcsz natúra* okóli nász, steri csi módro zbrodjávamo, na tak plemenito obsüténye, velike i odicsene miszli, vugodne náklonoszti, i blá'zeno vüpanye sze nadignemo, da szmo sze gotovi ze - vszém navküpe Bóg ino jákoszti na szlú'zbo poszvetiti. 'Zolt. 19, 1—7. Mát. 6, 26. 28.

2. *Tiváristva obsinszka*, vu steri blagoszlovenom kríli sze, po dobrotívni závezki, haszuovitom návuki, zvelicsitelni násztavaj, i példi mó'zov plemeniti na vsze vugodno i hasznovito nadigávamo. Sirák. 37, 26.

3., *Tekáj sorsa lúdi*; geto sze, po czvetésoj szrecsi národov mó dri i bôgabojécsi, i po dreszélni násztoji ti neszpametni i nepobo'zni, po vnôgi veszélni ali tú'zni prígodi, i po csüdnom premenyávanyi sztáve tak obszojni oszôb, kak czêli obsin, na sztálno verosztüvanye, trêzno hodbo, i lübézen ti zgorányi trdno zbüdjávamo. Riml. 2, 4. 'Zid. 12, 11. Jak. 1, 12.

4., *Blagoszloveni návuk krsztsánsztva*, steri najgvüsné krepí ino vrsi jákoszt' i blá'zensztvo mrtelni — po isztinaj bo'zanszki, stere glászi; po veliki prigodi, stere naprédáva; po znameniti nápravaj, stere poszvedáva; i po flíszanyaj po-bo'zni, stera zapovedáva, i — k-sterim naime *molítev* i *peszem*, *obcsinszka csészt bo'za*, ino *szvetsztvo sakramentomov szlísi*. Riml. 1, 16. 2 Tim. 3, 16. 17. 'Zid. 4, 12.

Ka je

a., Molítev?

Molítev je, *szrdcza pobo'znoga* taksa *vré-loszt* pôleg stere sze ono, za visni czílov volo, ze-vszov poníznosztjov pozdigne k-Bôgi, vretini vsze dobrôte. Jak. 5, 13. — 18. --- Etak je i *peszem* — *molítev*; li z-glászom visisim oprávla-na. Kol. 3, 16.

Stera je ta najpopolnësa molítev?

Molítev zvelicsitela Jezusa (Ocsanas,) stera dosztójno zdühávanye za vsze düsevne ino telovne dobrôte vu szebi zdr'záva.

Jeli sze je dü'zen cslovek moliti?

Brezi dvojnosztí; ár tô 'zelé od nyega

1. Podlo'znoszt, na stero je Bôgi mocsno dolizavézani;

2. Zapòved bo'zanszke vere nyegove;

3. Példa zvelicsitela Jezusa;

4. Lasztivna potrebôcsa nyegova. Ár li po molítvi dosztójnoj sze on vu dobrom krepí; vu 'zalosztí razveszeljáva ino pokojí; i na právo gedr-noszt vu pozványi, ino vüpazen vu Bôgi nadigne. Jak. 5, 16.

Gda ino gde sze má moliti krsztsenik?

Gósztokrát i povszéd; ali naime vu czérkvi i szpráviscsi ti odebráni. Ján. 4, 21. Efez. 6, 18. 19. Kol. 4, 1. 2. 1 Thess. 5, 17. 1 Tim. 2, 1. 2.

Zaka naime vu czérkvi?

Za volo vékse pobo'znosztu ino zbüdjavanya drúgi na zvelicsitelno fliszanye eto. 'Zid, 3, 13. 10, 22. — 25.

Ka szo czérkvi krsztsanszke?

Mészta poszvetsena i na szkoncsávanye ópravicz vísni odlocsena. E'z. 56, 7. Mát. 21, 13. Lük. 19, 46.

Kakda sze imenüjejo poprék ópravicze ete?

b., Obcsinszka csészt bo'za.

Ka sze razmi pod etov?

Vküpprihájanye ti odebráni — na zvisávanye Bôga; poszlúhsanye návuka vere; i vöobszlü'závanye szvetsztva sakramentomov, — pôleg occiveszne zapôvedi vadlíványa. 'Zolt. 26, 8. 1 Kor. 11, 20. 33. 'Zid. 10, 24. 25.

Ka jo

c., Szvetsztvo Sakramentomov?

Oblübe i závezki med Bôgom ino lüdmí vcsinyeni i z-sz. príszegov potrdjeni.

Sto je nasztavo sakramentome krsztsansztva?

Szam Goszpon Jezus Krisztus, kakti poszelník bo'zi, i szredbeník nôvoga zákona.

Kelko sakramentomov je nasztavo Jezus?

Li szamo *dvá* : kakti-sz. *krszt*; i sz. *vecsérjo* szvojo. *)

Ka je

1., Szvéti Krszt?

Ona násztava zvelicsitela Jezusa, po steroj sze nekrsztsanye med verne nyegove z-znamenitim tálom gorijemléjo. Mát. 28, 19,

Za kak zroka volo je nasztavo Jezus sz. krszt?

Naime za toga zroka volo, da bi sze lüdjé po nyem mocsno dolizavézali:

1. Na szpoznanye i csészt dühovno ednoga právoga Bôga; Mát. 28, 19.

2. Na szvéti i Bôgi prijéten 'zítek; Mát. 28, 20. Efez. 4, 22. — 24.

3. Na szinovno vüpazen vu Bôgi ino vrêdnosztí zvelicsitela Jezusa. Riml. 6, 3 — 11. Gal. 3, 27.

Ka nam haszni sz. krszt?

On pobüdí vu nasz *dosztojne míszli* od Bôga, od plemenitoszti, natúre i vísnoga czíla nasega; *sztálnoszt* vu právoj veri ino jákoszti; i *gvüsnoszt* táljemánya vu vszê dobrôtaj právím krsztseníkom odlocseni.

*) Na obilnése raszkládanye návuka dvé sakramentomov, i k-nyima szlisajócsi dugovány, szem, sz-tála po czíli kníg, sz-tála po velikoj isztin eti znamenitoszti, sz-tála po zmenkanyi Kátekismusa lütherovoga, stero sze naime vu dvójem glavnom dugoványi etom z-boleznosztjov préviditi dá, nádigneni.

Stere szo dobrôte ete?

Te najznamenítese'szo:

1. Prílíka odraszka vu popolnoszti krsztsanszkój; Mát. 5, 48.

2. Blá'zensztvo vjedínanya z-Bôgom i Jezusom; Riml. 3, 3. — 5.

3. Radoszt odpúszcsanya gréhov i zvelicsanya düsnoga. Mark. 16, 16. Gal. 3, 27. Tit. 3, 5. — 7.

Kí sze veliki dobrôt eti zagvüsno tálníka vcsíniti scsé, ka náime csiníti má?

On predevszêm veliki závezek szvoj, pri sz. krszti z-Bôgom vcsínyeni nesztanoma vu pámeti dr'zati, ino ga escse i ocsiveszno ponavlati má.

Ka je nasztávila sz-té sztráni, náime na te mále gledôcs, czerkev evangelicsanszka?

Tak imenüvano *Confirmatio*, ali szi bojdi, *potrdjenje závezka krsztnoga*.

Ka sze razmi pod etim?

Ona znamenita násztava, pôlêg stere ta rázumna i k-vecsérji goszpodnovoj obprvim prihájati 'zelejôcsa decza krsztsanszka száma szebé dolizavé'ze na verno zdr'závanje vszega, ka szo pri nyé okr-szcsávanyi botrevje za nyô oblúbili.

Na kâ náime zavé'ze ona zdâ száma szebé doli?

1. Na *sztálnoszt* vu právoj veri ino jákoszti krsztsanszkój; prôtomi na *odúrjávanye* vszega húdoga i pogübelnoga;

2. Na *osznávlanye* szpodobnoszt szvoji düsevní ino telovni.

3. Na *detinszko vüpaxen* vu Bôgi pri vszem premenývanyi sorsa.

4., Na *vüpanye* blázene nemrteinoszti, po-
vrédnoszti zvelicsitela Jezusa.

Kakda sze imenüje prelomlenye závezka etoga?

Z-ednov récsjov - gr êh.

Ka je gr ê h povszemvszega?

Zmenkanye vu dobrom i zvelicsitelnom.

Kelhe dôbi je grêh?

Dvôje dôbi; kakti:

1. Grêh *prírodjenoszti*, tò je: ona pokvar-
jenoszt csloveka, pôleg stere je on na húdo gib-
ki, na dobro pa mányi. Riml. 3, 23. 5, 12.

2. Grêh *csinénnya*, ali szí bojdi, prelomlenye
právde bo'ze — z-iníszlami, recsmí, csinénnyem,
ali zamüdjényem. 1 Mòz. 8, 21. Mát. 12, 36. 1
Ján. 3, 4. 5, 17. Jak. 4, 17.

Kelke dôbi je znôvics grêh csinénnya?

Tróje dôbi; kakti:

1. Grêh *krhkôcse*, ali *szlaboszti*, vu stero-
ga cslovek nedovédno i nerad szpádne; ali i z-
steroga sze hitro ocsisztiti setúje; liki Peter aposz-
tol, Mát. 26, 69. — 75.

2. Grêh *zla*, ali *hüdôbe*, steroga cslovek
znajôs i z-dúgim namenyávanyem doprineszé; ali
i vu sterom notri do szlédnye pogübeli szvoje o-
korno tá,zivé: liki Iskariotes Júdas, Ján. 13, 26.
— 30. Djány. 1, 18.

3. Grêh *próti dűhi sz.* ali zatajenye te ednòk
szpoznane i gorivzète isztine i práve vere jezusove.
Eto je te *najvéksi* grêh, steri sze, pôleg píszma,
niti odpüsztti nemore csloveki. Mát. 12, 31.
Lük. 12, 10. 'Zid. 6, 4. — 6.

*Poprêk, kak godi je vsinyeni grêh, ka za môcs szka-
'zûje on nad sorsom csloveka ?*

Vszâki grêh je té hívoszti, da czelô vmorí pokoj
düsnevêszti csloveka 'z-nyim oszkrúnyenoga; za-
davi vesz czvêtek szrecse nyegove vu 'zítki vez-
dásnyem; i na koczko vr'ze blá'zensztvo nemrtel-
ne düse nyegove vu vekivecsnoszti prísesztnoj.
Príl. 13, 21. Ján. 9, 31. Riml. 2, 9. 6, 23.
Ozn. 21, 8.

*Ka je tak najszvetêsa 'dú'znoszt csloveka vu sztâvi etak
groznoj?*

Tô, naj híti kak najprvle te prelomeni záve-
zek krsztni ponôviti, z-grêha sze ocsisztiti, i na
sztezo jákoszti zvelicsitelne sze nazâvrnôti. Jer.
3, 13. Príl. 28, 13. Mát. 3, 8. 1 Ján. 1, 9.

*Kakda sze imenûje sz. materé czérkvi krsztsanszke
násztava ona, pôleg stere ti sztârêsi krsztni záve-
zek szvoj ponúvlajo ?*

Szpôved obsinczka.

Ka je szpôved povszemvszega?

Prisztáplanye grêsnika pokôro csinécsega, sz-
potrtim szrdczom i detinszkov vüpaznosztjov,
k-sztołczy miloszczse bo'ze, 'Zid. 4, 16. 10, 22. 23.

Ka szlîsi k-právoj szpôvedi?

K-právoj szpôvedi szlîsi, da te pokôro ciné-
csi grêsnik

1. pogübelne grêhe szvoje szpozna; sz-prá-
voga szrdcza ob'zalûje; i ocsiveszno vadlûje; Jer.
3, 13. Príl. 28, 13. 'Zolt. 32, 5. 1 Ján. 1, 9.

2. Za odpúszczsanye sz-potrtim szrdczom
k-Bôgi zdüháva; Riml. 5, 2. 1 Petr. 2, 3. — 5.

3. *glásenye ódpúszcsanya grêhov i zado-
blenya miloszcsse bo'ze sz-punov verov i szinov-
nim vüpanyem vxeme od szpovedníka; Ján. 20,
22. 23.*

4. *právo povrnénýe, i na vsze dobro sztál-
no setüványe pri szebi mocsno goridene. 1 Petr.
1, 22. 23. 2. Petr. 2, 19. — 22.*

*Ka za znamenito dugoványe je eti vszega kebrüványe
vrédno?*

Oblászt sz. materé czérkvi krsztsanszke, pô-
leg stere je nyê od szamoga Jezusa dána môcs
kastiganya grêsnikov okorni Ján. 20, 22. 23.
(Vidi: Kátek. Luther. 5-ti tál.)

Ka je

Sz. Mati Czerkev krsztsanszka?

Ono veliko i sz. tiváristvo ti yervajôcsi, ste-
roga jedini poglavnik i szodecz je szam Goszpon
Jezus Krisztus. Mát. 21, 42. Djány. 4 11. 12.
Efez. 1, 22. Kol. 1, 18.

Kakda imenüje Jezus sz. tiváristvo eto?

Králevsztvo bo'ze. Ján. 3, 5. i t. v.

Sto szo kotrige i podlo'zanczi králevszta etoga?

1. Poprêk vszi, kí Jezusa za Goszpodna vad-
lújejo (*vidôcsa sz. mati czerkev.*) Ali

2. Z-isztinszkim tálom li ti právi verni i po-
bo'zni, stere li te Vszaznajôcsi pozna (*nevidôcsa
sz. mati czerkev*) 2 Tim. 2, 19.

Ka je czil sz. materé czérkvi?

Vjedinanye vszê mrtelni — na rabsúrjávanye dí-
ke bo'ze, czimpránye dúhovno, ino íszkanye
'zítka vekivecsnoga. Efez. 4, 11. — 16. 1 Petr.
2, 5. 9.

Kakda sze imenŭje vu vadlŭvanyi vere vjedŭnanye eto ?

Szvétczov obcsinsztvo; tŭ je: jedinsztvo vszê verni, na szvetsztvo 'zítka pozváni 1 Petr. 2, 21. — 23.

Po kom naime je setŭvao Jezus verne szvoje vu jedinsztvi etom sztálno potrditi ?

Po odícšenom vezali csízste lŭbézni bratinszke, Ján. 13, 15. Rim. 13, 8.

Ka za veliko násztavo je goriposztavo on na tŭ gledŭcs ?

Sz. vecsérjŭ szvojo.

Ka je

2. Vecsérja Krisztusova ?

Ono szvetsztvo oltárszko, vu sterom verni Jezusovi, pod znamênym vidŭcsim, nevidŭcse dobrŭte dŭhovne jemléjo; kakti: pod krŭhom - tŕelo, pod vŭnom - krv Krisztusovo. 1 Kor. 10, 16.

Zaka sze imenŭje szvetsztvo eto vecsérja ?

Záto; ár je je Goszpon Krisztus na szlêdnyi vecsér zemelszkoga 'zítka szvojega násztavo. 1 Kor. 11, 23.

Za kak zroka volo je je násztavo ?

Da bi szi verni nyegovi pri v'zŭvanyi velikoga dára etoga z-zahválnim i poníznim dŭhom gŭsztokrát premislávali :

1. Od neszkoncsane lŭbézni bo'ze, stere najodícšenêsi zálog je oszloboditel szvêta.

2. Od 'zítka i vrêdnosztŭ Jezusa zvelicsitela; naime od návuka, példa, môk ino szmrti nyegove. 1 Kor. 11, 26.

3. Od vszega poprêk, ka nyé etak velike dobrotívnoszti bo'zansztva prav vrédne vcsiniti more.

Ka naine vcsini csloveka nyé vrédnoga?

Verno szpunyávanye sz. dú'zoszt vere; detinszka vüpažen vu Bôgi ino zvelicsiteli Jezusi; i dosztojno v'zívanye szvetsztva oltárszkoga.

Sto v'ziva dosztojno veliko szvetsztvo elo?

Szamo li on, kí je — znôtra i zvóna — ze - vsze sztráni prav pripravlen. 1 Kor. 11, 28.

Ka naine szlisi k-pripravlanyi etomi?

1. Zbüdjenye szrdcza (po pobo'znom premi-slávanyi ino zdühávanyi) na globoko zahválnoszt, právo pokôro, i detinszko vüpažen. Efez. 4, 22. — 24. 5. 20. 'Zid. 10, 22. 23. 1 Petr. 5, 7.

2. Zmirjenye ze-vszêmi, kí szo nász, ali ké szmo mí zbantüvali. Mát. 5, 23 — 25. Koloss. 3, 12. 13.

3. Sztálno setüvanye na lübézen vszega do-broga, i odúrjávanye vszega hüdoga ino pogübel-noga. 1 Thess. 5, 23. 1 Petr. 3, 15.

4. Trêznoszt, i ze-vsze sztráni sznâ'zno i vu-godno oponásanye zvönêsnye — tak pri dômi, kak naine vu czérkvi i pri sz. sztoli goszpodno-vom; naj sze tim právim pobo'znim po djányi nedosztojnom szpáka, i tim neszpametnim prílika nedá odúrjenya velikoga dugoványa etoga. 1 Kor. 11, 17. — 22. Efez. 5, 10.

Ka má csakati gôsxt etak pripravlen odv'zívanya ve-csérje goszpodnove?

Odpúszcsanye grêhov, i miloszcsó bo'zo; môcs k-vszemi dobromi i zvelicsitelnomi; szrecso i bla-

goszlov vu 'zítki zemelszkom; i nezrecseno blá-
'zensztvo vu prísesznosztí vekivecsnoj. Ján. 6, 35.
51. 54. 63. 1 Kor. 11. 24.

*Ka prôtomi csakati má te nepripráven i nevrêden
gôst?*

Trdno szodcza pravicsnoga *kastigo*. 1 Kor. 11, 29.

— — — — —

*Ka za isztino naszledüje poprêk sz-czêloga eti naprê-
dánoga návuka vere?*

Ta velika i veszélna isztina: kâ nasz Bóg za-
gvüisno *zná*, *more* ino *scsé* pripelati k-vísnomi
czíli nasemi. Ezek. 33, 11. 2 Petr. 3, 9. Jak.
4, 12.

Ka je tak dü'znoszt nasa z-sztráni ete?

Najszvetêsa dü'znoszt nasa je tá: da miloszcsi,
k-etak 'zelnomi czíli nász pripelati setüvajúcsój
z-zahválnim szrdczom detinszko pokornoszt pri-
ka'zújemo; ali navküpe i szamí obszebi, *po 'zítki
ino csinényi dosztojnóm* — k-velikomi czíli etomi
vszigidár bliže príditi setújemo. Ján. 6, 44. 65.
13, 17.

DRŪGI TÁL

Od dugovány oni, stera krsztsenik
csiniti má.

Sto setŭje z-dosztojnim tálom k-vísnomi czíli szvojemi?

Li on právi krsztsenik, kí volo i sztálnoszt prika'zŭje k-dosztojnimi odraszki vu jákoszti nepotvarjenoj. Mik. 6, 8.

Kakda sze pozdigne on k-jákoszti nepotvarjenoj?

Po vernom szpunyávanyi vszé dú'znoszt poprêk, stere nyemi sz. vera i zdrava pamet nyegova zapovedáva. Lük. 10, 28.

Ka naime za dú'znoszt má on szpunyávati?

Dú'znosztí prôti Bôgi; prôti szamomi szebi; prôti drŭgim lüdém; i prôti sztvorjênji nerázumnomi.

Ka za dú'znoszt má cslovek predevszém szpunyárati?

I. Dú'znosztí prôti Bôgi.

Ka sze razmi pod dú'znosztami etimi?

Náklonosztí i hotênje takse, stero sze csloveka, kakti sztvorjênja rázumnoga, na Bôga, kakti sztvoritela, ocsó, ino Goszpôda nyegovoga gledôcs, czelô dosztájajo.

Stere szo te glavne dú'znoszt eti.?

Globoka bojazen i detinszka lŭbe'zen.

Ka má csloveka na globoko bojazen Bôga nadignoti?

Velika míszel eta: Bôg je najvísněsi i z-nezmêrnimi popolnosztami odíceni dŭh. — Sto sze ga nebi bojao?! E'z 6, 3. 1 Tim. 1, 17.

Ka ga pa nadignoti má na detinszko lübézen Bôga?

Veszélna gvüsnoszt eta: Bôg je najdobrovolnêsi ocsa ino hranitel vszê lüdi. — Sto ga nebi lübo?! E'z 48, 17. 18. Ef. 3, 15. Jak. 1, 17. *Kakda naime poszvedocsi cslovek právo bojazen i lübézen k-Bôgi?*

1. Po molényi i zvisávanyi. 'Zolt. 9, 5, 6. Ozn. 14, 7.

2. Po poníznoszti. 'Zolt. 144, 3. 4. 1 Petr. 5, 5.

3. Po vü pazni. 'Zolt. 73, 25. 26. 1 Petr. 5, 7.

4. Po pokornoszt. Ján. 4, 34. 1 Ján. 5, 3.

5. Po zahválónoszt. 'Zolt. 92, 2. 3. Efez. 5, 20. — i

6. Po zadovolnoszti. 1 Tim. 6, 6. — 10. 'Zid. 13, 5.

Vu steroj glavnoj isztini sze zdr'závajo vsze dú'znoszt ti práti Bôgi?

Vu etoj: Lübi Bôga vise vszega. Mát. 22, 37. Lük. 10, 27.

Ka za dú'znoszt má zvön eti szpunyávat i cslovek?

II. Dú'znoszt i práti szamomi szebi.

Ka sze razmi pod dú'znosztami etimi?

Náklonoszti i hoténye takse, stero sze prisztája lasztivnoga blá'zenstva csloveka, kakti sztvorjênya rázumnoga.

Stere szo te glávne zmed dú'znosztami etimi?

Postüvanya i lübézen szamoga szebé

Jeli je Jezus ocsiveszno vcsio dú'znoszt i csloveka práti szamomi szebi?

Tak ocsíveszno, kak dú'znoszt i práti Bôgi ino blí'znyemi, je on, isztina, eti névcsio; ali sztanovito je dönok z-vnôgi mész sz. písma, kâ je on

vu bo'zanszkom návuki szvojem ni eti potrditi nê-
zamúdo. I kakda bi je zamúdo, geto je zdrava
pamet tak trdno zapovedáva?! Lük. 6, 31.

Za kak zroka volo má cslovek szamoga szebé postüvati?

Záto, geto je sz-tak plemenitimi szpodobnosz-
tami oszná'zeni; tak velike lübézni bo'ze vrêden
naideni; i tak odicsenoga czíla gvüsen. 'Zolt. 8,
5. 1 Petr. 1, 18. 19. 1 Ján. 3, 2.

Zaka je pa dú'zen on szam szebé lübiti?

Záto, geto je 'ze môdra sztvoritela rôka tak
globoko vczepíla nepotisano szamoga szebé lübé-
zen vu mrtelno szrdcze nyegovo, da li paszko ke-
bzüvati more, naj kak, pri vrêlom íszkanyi szre-
cse, na koczko nevr'ze lasztivne plemenitoszti szvo-
je. Príl. 24, 8.

*Kakda má cslovek postüvanye i lübézen szamoga sze-
bé z-delom poszvedocsiti?*

Poprêk tak, da nezamüdí, niti nezbantúje ni
edne szvéti dú'znost oni, stere sze ali *czéle oszo-
be*; ali *düse*; ali *téla*; ali *poistva* nyegovoga
prisztájajo. Príl. 14, 27. 24, 8.

Ka szí je dú'zen on na czélo o szob'o gledôcs?

1. *Podú'zanye zítka*, po trêznoj mertücslívoszti
Riml. 13, 13. 14. 1 Petr. 4, 7.

2. *Osznávlanye szpodobnoszt*, po môdroj pascs-
lívoszti. Ján. 9, 4. Efez. 5, 29.

3. *Vugodno poníznoszt*, pri obcsütényi popo!
noszt szvoji. Príl. 27, 2. Riml. 12, 3.

Ka szí je dú'zen na dü'so gledôcs?

1. *Preszvetsávanye razuma*, po lübézni ísz-
tine Fil. 1, 9. 10. 1 Thess. 5, 21.

2. *Povodjávanye náklonoszt*, po ládanyi z-sza-
mim szebom. Príl. 4, 23. Gal. 5, 24. 1 Petr.
10. 11.

3. *Zbógsanye szrdcza*, po odraszki vu vszem vugodnom, i Bôgi prijétnom. Fil. 4, 8. 1 Thess. 5, 21. 3 Ján. 11.

Ka szi je dú'zen na t'elo gledôcs?

1. *Obarvanye zdrávja*, po szpametnom djányi. Sir. 30, 14. — 17. 37, 30. — 34.

2. *Zervávanye prilicsnoszti*, po sztálnom flíszanyi. Príl. 31, 25. 1. Thess. 4, 11.

3. *Zvönésnyo szná'znoszt*, po lübézni csisztôcse. Mát. 6, 17. i Petr. 3, 3. 4. Jak. 2, 1. — 4.

Ka szi je dú'zen na poistvo gledôcs?

1. *Priszkrblénye postenoga 'zívisa*, po delavnoszti i sparanyi. Príl. 13. 11. Sir. 13, 30.

2. *Obarvanye postenyá*, po hválevrédnom opónásanyi. Príl. 22, 1. 1 Kor. 9, 15. 10, 33.

3. *Táljemánya vu radosztaj 'zitka*, po tréznom v'zívanyi dobrôt zemelszki. Príl. 17, 22. Predg. 7, 15. Sir. 41, 17. Ján. 2, 1. — 10.

Ka je summa dú'znoszt prôti szamomi szebi?

Lúbi szamoga szebé z-dosztojnim i pravicsnim tálom.

Zvön dú'znoszt prôti Bôgi i szamomi szebi, ka naimé za dú'noszti má cslovek nadale szpungyavati?

III. Dú'znoszt prôti blíznyemi.

Ka sze razmi pod dú'znosztami etimi?

Náklonoszti i hoténye takse, stero sze prisz-tája blíznyi nasi, kakti z-nami navküpe sztvorjény rázumni.

Sto je blíznyi nas?

Poprék : vszáki cslovek, na k'ep'bo'zi sztvorjeni; ali naimé on, kí z-nami vu kakgodi blízisem závezki sztojí.

Kelke dôbi szo tak dú'znosztí próti bl'znyemi nasemi?

Naime dvôje dôbi: obcsinszke i poszebne.

Ka szo dú'znosztí obcsinszke?

Dú'znosztí one, stere, brezi vszega zvônésnyega rázlocska, *na vsze lüdi gledôcs szpunyáva-ti mámo.*

Stere szo te glavne dú'znosztí eti?

Postüvanya i lübézen csloveka, kakti csloveka.

Za kak zroka voto nam je vsze lüdi poprék postüvati?

Záto; ár szo i oni z-nami vréd z-onimi isztimi plemenitimi szpodobnosztami osznâ'zen; i onoga isztoga vísnoga czila gvüsní. Mal. 2, 10. Riml. 12, 10 Fil. 2, 3.

Zaka pa mámo vsze lüdi poprék lübití?

Záto, geto szo oni z-nami navküpe ednoga ocsé decza, i geto i oni vu zvršávanyi szrecse i blá'zensztva nasega z-lübeznívím szrdczom tál jemléjo. Djány. 17, 26. 1Kor. 12, 26. Efez. 4, 6.

Kakda mámo drügim lüdém postenyé i lübézen prika'züvati?

Rávno tak, kák szamim szebi — *na czélo oszobo na düso na télo; i napoistvo nyihovo gledôcs.*

Ka szmo nyim dú'zni na czélo nyí o szobo gledôcs?

Dú'zni szmo nyim, pôleg premôcsi nase, vsze verno prika'züvati, ka na obarvanye i zvršávanye plemenitoszti, 'zítka, ino szpodobnoszt nyihovi szlú'ziti more. 1 Móz. 9, 6. Sir. 34, 25. — 27. Mát. 5, 21. 22. Riml. 12, 19. 1 Kor. 9, 7. — 10. Efez. 4, 25.

Ka szmo nyim dú'zni na düso gledôcs?

Dú'zni szmo nyí preszvetsávanye, zbôgsanye, i osznávlanye dühovno sz-tanácsom, példav ino delóm naprépomágati; i vu velikom dugoványi

poszvetsenya vszako vádevo odrinôti setüvati. Mát. 5, 16. 12, 36. 22, 13. Efez. 4, 29. 5, 3. 4. 1 Thess. 5, 11. 'Zid. 10, 24. Jak. 5, 19. 20.

Ka szmo nyim dú'zni na t'elo gledôcs?

Dú'zni szmo sze vszega trdno varvati, ka bi nyí t'eli, ali nyega poszebnim tálom na zbantüvanye, rónoszt, ali pogübel szlú'ziti moglo. 2 Móz. 21, 24. 25. 'Zolt. 141, 5. Mát. 5, 38. 3 Ján. 2. Jak. 5, 14.

Ka szmo nyim dú'zni na poistvo gledôcs?

Dú'zni szmo nyí blágo, postenyé, i veszélje mirüvati, varvati, ino ze-vsze mócsi povéksávati setüvati. Pril. 10, 2. Sir. 5, 16. 6, 2. — 4. 7, 38. 11, 7. 8. 14, 10. 31, 18. Riml. 12, 15. 1 Thess. 4, 6. 1 Petr. 2, 1.

Ka za dú'znosztí prôti bli'zuyim nasim szo naime paszkoga kebzüvanya vrédne?

Dú'znosztí *poszebne*, po steri sze obilné pred nász dáva, kakda sze oponásati mámo na gvüsne lüdí gledôcs, i za gvüsni mocsni zrokov volo.

Koga naime sze prisztájajo dú'znosztí dóbi ete?

Oni naime, kí nasz — po obilnésem prika'zävanyi lübézni bratinszke, — po bli'zisi násztaji 'zítka, — i po nevidôcsi zákoni — mocsno dolizave'zújejo.

Ka szmo dú'zni onim, ki nasz po obilnésem prika'zävanyi lübézni bratinszke, mocsno dolizave'zújejo?

1. *Dobrocshintelom* zahválnozt. Lük. 17, 18. 2 Tim. 3, 2.

2. *Voditelom* bôganye. 1 Tim. 5, 17. 'Zid. 13, 17.

3. *Prijátelom* vernoszt. Sir. 6, 15. 16. 9, 14,

Prigovor. K-protivníkom nasim szmo sze ze-vszo v krotkosztjov oponásati; i nyé z-lübeznívím setüvanyem na zmírjenye i sz. dú'znoszt szpunnyávanye povodjávati, za bo'zo volo dú'zni. Mát. 5, 44. Riml. 12, 20.

Ka szmo dú'zni nadale onim, kí szo z-nami vu bl'zisi násztaji 'zítka?

1. *Vjedínanye*. Mát. 5, 9. Riml. 12, 18.
2. *Prijaznivoszt*. Pril. 3, 28. Koloss. 4, 9.
3. *Gotovnoszt na szlú'zbo*. 1 Petr. 4, 10.

Ka szmo szí dú'zni kak dományi edne hí'ze?

1. *Kak hí'zniczi*: vernoszt, postüvanye i lübézen med szebom. Efez. 5, 33. 'Zid. 13, 4.

2. *Kak roditelje*: szkrbno gorihránenyé, czílavni návuk, ino módro povodjávanye deczé vu vszoj bôgabojaznoszti. Pril. 29, 17. Efez. 6, 4.

3. *Kak otroczi*: vsze roditelov, kakti po Bôgi najvéksi dobrocsinitelov, prisztája. Mát. 15, 4. Efez. 6, 2. 3.

4. *Kak rodbina*: vjedínanye, i lübézen bratinszko. 1 Môz. 27. Sir. 25, 1. 2.

5. *Kak oblászt hí'zna*: cslovésztvo, i nájem dr'zini, i nájimnikom. Sir. 4, 35. Kol. 4, 1. 3. Môz. 19, 15. Job. 24, 10. — 12. Jak. 5, 4.

6. *Kak dr'zina szlú'zbená i nájimniczi*: podlo'znoszt i nevernoszt vu pozványi. Koloss. 3, 22. — 24. Tit. 2, 9. 10.

Ka szo dú'znosztí nase, kak kotríg tiváristv obcsinszki?

1. *Vszé poprék*: sztálna lübézen domovine. Lük. 19, 41. 42. 1 Kor. 12, 4. — 26.

2. *Oblászt visne*: môdroszt, pravicza, dobrotívnoszt. Môdr. 1, 1. 6, 26.

3. *Podložanzov*: stráh, pokornoszt, i gotvoszt na popolno odnásanye vszákoga potrebnoga i hasznovitoga bremena i hasznovitoga bremena obcsinszkoga. Mát. 22, 21. Riml. 13, 1. — 7. 1 Petr. 2, 13. 14.

Ka szo dú'znosztí nase, kak kotríg tzpráviscs czérkevni?

1. *Vsze poprék*: vrêloszt vu varvanyi sz. násztave vadlúványa. Koloss. 3, 16. 17. Ozn. 3, 15.

2. *Vucsítêlov*: neobtrüdjenoszt i práva môdroszt vu récsi, példi ino deli. Sit. 18, 19. 1 Tim. 4, 16.

3. *Poszlúhsávczov*: postüvanye, vüpazen, i detinszka pokornoszt. Lük. 10, 7. 1 Kor. 9, 14. Gal. 6, 6. 7. 1 Thess. 5, 12, 13. 'Zid. 13, 7.

Ka szmo dú'zni tühínczom, vóznikom, i drügin osztávtlenim?

Sztáneki obranbo, praviczó i zagovor, pomôcs i dare csiszte lübézni bratinszke. 1 Môz. 18, 2—8. Mát. 25, 34. — 46. Riml. 12, 15. 'Zid. 13, 2. 3. 1 Petr. 4, 9.

Ka szmo dú'zni onim, kí nasz po nevidôcsi zákomi dolízave'zújejo?

1. *Dávno preminôcsim ocsákom*: postüvanye, zahválnoszt, i naszledüvanve plemeniti sztopájov ino hasznoviti trüdov nyihovi. Ján. 4, 37. 38.

2. *Vêzdásnyim mrtveczom*: postení pokopális; popolno szpunenye szlédnyega 'zelénya i pravicsnoga zravnanya; i lübeznívi, zahválen szpô-

menek zaszlú'zenosztí nyihove. Sir. 7, 37. 38, 16. 17. Tob. 4, 3. 15.

3. *Osztankom*: dela naszledüvanya vrêdna; dobrotívne násztave; plemenite áldove; i poprêk, vu vszem zvelicsitelen réd i szpômenek. 2 Tim. 4, 6. — 8. 2 Petr. 1. 12. — 15.

Sz-kak tálom naime poszvedocsimo, kâ szmo velike dú'znosztí próti vszém lüdém z-lübezni'vim hotényem szpunyávatí gotoví?

Po vrêlom zdühávanyi k-Bôgi za nyí szrecso i blá'zensztvo. 1 Tim. 2, 1. 2.

Ka za zpamenito isztimo glászi sz. píszmo na dú'znosztí ete gledôcs?

To nevtajeno grozno isztino, kâ, kí neszpunyáva dú'znoszt próti blí'znyemi, on nemore szpunyávatí ni dú'znoszt próti Bôgi szvojemi. 1 Ján. 4, 20.

Ka pa, vu steroj glavnoj isztíni szo pred nász dáne poprêk vsze dú'znosztí proti blí'znyemi?

Vu etej: Lúbi blí'znyega tvojege, kak szamoga szebé. Mát. 22: 39.

Ka za dú'znosztí má cslovek zvüntoga obszlédnyim szpunyávatí?

IV. Dú'znosztí próti drúgomi sztvo'nyeni.

Ka sze razmi pod dú'znosztami dôbi ete?

Náklonosztí ino hoténye takse, stero píszmo i rázum 'zelé ne csloveka szpametnoga na ta nerázumna dugoványa natúre gledôcs.

Ka szmo tak dú'zni sz-té sztráni?

1. *Vszém 'zivócsim sztváram*: szmilenosztí i milüvanye. Príl. 12, 10. Sir. 7, 24. Lük. 5. 1 Kor. 9, 9.

2. *Drevji, travinam, nápravam mestrie, i drúgim priszpodobnim dugoványam: rázumno mirúvanye. 5 Móz. 20, 19. — i*

3. *Czéloj vidócsoj natúri poprék: szpametno zbrodjávanye; môdro núczyne; i nyé veliki dugovány na zvršávanye dúhovne popolnoszti nase verno obrácsanye. 'Zolt. 111, 2. Mát. 6, 28—30.*

— — —
Jeli je tak velike znamenitoszti verno sypanyávanye dú'znoszti csloveka?

Velike je, zaisztino! Ár

1. *Kí nyé neszpametno zamüdjáva, ali vnêmar sz-petami klácsi; on je 'ze eti tak neszrecsen, da je i molítev nyegova odúrna pred Bôgom: prék groba pa zaszlú'zena tú'zna plácsa nyegova vu rôki toga pravicsnoga szodcza sztojí. Ján. 9, 31. 'Zid. 10, 26. — 31. Ozn. 22, 18. 19. — Ali prôttomí*

2. *Kí tak 'zivé ino csiní, kak nyeni bo'za i cslovêcsa právda zapovedáva; on sze 'ze eti na takse blá'zensztvo pozdigne, steroga csízste vretine niksi sztrasen i dreszélen vdárecz czelô zmôtití nemore. 'Zolt. 1, 1. — 3. Ján. 13, 17. Job. 5, 17. Mát. 24, 25.*

Vu kom sztojí blá'zensztvo toga právoga pobo'znoga eti na zemli?

Vu plemenitoj velikoszti szrdcza, stero on vu dobri i húdi prígodi 'zitka obarvati zná.

Kakda naime?

Tak, da sze vu szrecsi nezvíszi, v-neszrecsi pa nevczaga; to ovo z-mertücslivim, eto pa z-mirovnim szrdczom prenoszi. 1 Kor. 6, 12. 7. 31. 10, 31. 'Zid. 10, 36. i Ján. 2, 17. Jak. 1, 12.

Gda prenoszi cslovek szrecso z-mertücslivim szrdczom?

Csi jo z-zahválnim dúhom za dár Bôga szvoje-
ga szpozna; nyega za nyô dícsi; i nyô tak v'zí-
va, da nezbantúje niti nyé lübeznívoga daritela,
ní sz. dú'znoszt, ni blíznyega szvojege. I Môz.
32, 10. 'Zolt. 103, 2. 115, 1. Príl. 20, 1. E'z
5, 11. 12. Sir. 41, 17. Riml. 13, 13. Ef. 5, 18.

Gda pa prika'zúje cslovek mirovno szrdcze vu neszrecsi?

Csi jo sz-tak tíhim i velikim dúhom prenoszi-
ti setúje, da niti prôti Bôgi nemrmra; ni vu szpu-
nyávanyi sz. du'znoszt szvoji nepomenká; ni 'za-
loszti nedosztojnoy nepodlé'ze. 'Zolt. 72, 25. 26.
Predg. 7, 15. Sir. 30, 22. 23. Riml. 8, 35.

*Pri kakszi pripetjáj naime potrebújemo náklonoszti
etakse?*

1. *Pri miszli na ta preminócse; geto sze
sz-teliki faling i sz-tak nezapopádnyenoga preme-
nyávanya sorsa nasega z-boleznim szrdczom szpo-
menémo.*

2. *Pri keb'zúvanyi na ta bivajôcsa; geto
sze z-vno'zinosztjov odúrni grêhov i britki ne-
vôl oklajene vídimo. — I naime*

3. *Pri poglédi vu tak negvüsno prisesztnoszt,
stera sze nam sz-telikimi pogübelnosztami, i na
konczi z-szmrtjov grozí.*

*Ka more pokojiti toga právoga pobo'znoga pri bolez-
nom obsütényi faling nyegovi?*

Te veliki trôsztt vere, kâ nyemi je Bôg, pri
zbôgsanyi 'zítka, odpúsztó zmenkanye nyegovo;
i kâ môcs grêhov nyegovi nesztanoma dolijemlé,
i ednôk czelô távéhne. 'Zolt. 103, 8. — 10. Príl.
28, 13. Lük. 15, 11. — 32. Riml. 8, 1.

*Ka ga mîri pri nezapopádnyenom premenývanyî sor-
sa národov?*

Ta nevtajena isztina, kâ Bôg vu ravnanyi szvojem nika nezamüdi. On i eti csüdno odicsi môder tanács szvoj: kak tô czéli tekáj szvêta, i naime pozdigávanye národa cslovecsanszkoga na vékso i vékso popolnoszt ocsiveszno szvedo-
csi. 1 Mòz. 8, 22. 'Zolt. 25, 10. 119, 52.

Ka ga razveszeljáva pri tú'zni pripetjáj 'zitka?

Li tô, csi prav premiszli, ká szo tz'zna pri-
petjâ nê obsinszki sors lüdi, stera bi vsze mrtel-
ne k-ednomi hípti te'zila; nadale, kâ ona rétkog-
da trpíjo dugo, i kâ sze lüdém z-vnôge sztráni
zlêhkôtíjo; obszlédnyim, kâ szo ona zácsinba ra-
doszti zemelszke; szemen nôvoga, tém popolnê-
sega veszélja; i sôla práve bôgabojaznoszti za
pôtнике mrtelne. Jos. 1, 5. 'Zolt. 30, 6. 33, 5.
Môdr. 1, 14. 1. Kor. 10, 13. 'Zid. 12, 11.

Ka ga trôsta pri obsütényi nepopolnoszti nyegove?

Ona gvüsnoszt veszélna, kâ Bôg od szlabe deczé
szvoje ne'zelê vecs, kak doprineszti more; i kâ
sze eti li grünt polo'ziti má k-prísesztnomi czim-
pri popolnêsemi. 'Zolt. 103, 12. 13. 1. Kor. 13,
10. 1 Ján. 3, 2.

*Kakda sze oponása ou pri poglêdi vu prísesztnoszt
negvüсно?*

On szi nyé nevcsiní pred czajtom britke: ár
naprê premiszli, kâ ona vszákomi veszélna bidti
má, kí szi je po nerázumnom djányi szam obsze-
bi nepohvari. Ali 'zivé i Bôg, kí sze z-vernî szvoji
nigdâr ne-zpozábi. 'Zolt. 37, 5. Mát. 6, 34. 1 Petr.
5, 7.

Ka ga bátrivi pri groznoj míszi od szmrti?

Mocsno stojécsa isztina eta :

1. Kâ je szmrt bo'za vola, stera sze, prvle ali szledi, nad vszêmi szpuniti more; ali vu vrêmeni szvojem zagvüsno i szpuni. 1 Môz. 3, 19. 'Zolt. 90, 3. 146, 4.

2. Kâ sze nam dreszêlen zgübícsek nas, stero ga eti vu pripetjê szmrtnom pretrpeti moremo, prêk groba obilno povrné. Ozn. 21, 4.

3. Kâ nasz li szmrt oszlobodí od teskôcs 'zítka etoga; i kâ nasz li ona pripela vu 'zelno csákano domovino míra i poesinka tíhoga. Mik. 2, 10. Fil. 3, 20. 'Zid. 13, 14. Ozn. 14. 13.

Kakda naime zbüditi má te právi pobo'zen pokojécso isztino i gvüsnoszt eto vu boleznom szrdczí szvojem?

Po detinszkoi vü pazni vu Bôgi; po vernom szpunyávanyi sz. dú'znoszt szvoji; i po sztálnom csákanyi prísesztnosztí veszelnêse prêk groba vu králevsztvi míloszcse ino pravicze. 1. Kor. 13, 13. 'Zid. 4, 9.

TRÉTJI TÁL

Od dupovány oni, stera krsztseník
csakati má.

*Ka za szlédnyo isztino glászi sz. píszmo na czélo
sztvorjénje gledôcs?*

To veliko i grozno isztino, kâ, zvóna Bôga,
vsza ednók konecz vzéti i z-niceszom posztánoti
májo. 'Zolt. 102, 26. 27. Lük, 21, 25. 26. 2 Petr.
3, 10. — 12.

Jeli sze je tomi mogócse tak zgoditi?

Brezi dvojnosztí! Ár szvét ete ni ednoga gvü-
snoga znaménja vekivecsnosztí neszka'zúje; nego
próttomi szemen premínyenosztí ocsiveszno noszi
vu szebi: liki sze tô povszéd na pamet vzéti i
previditi dá. 'Zolt. 102. 27. 'Zid. 1, 10 — 12.

Kaza ra'zlocsek csiní dönok ono pri glásenyi isztine ete?

Te znméniti i pokojécsi rázlocsek, po steróm
csloveka z-réda vszè drúgi dugovány czelô vö-
vzeme.

Ka tak glászi ono sz-té sztráni na csloveka gledôcs?

Li számo nyega pozdigne na veliko plemeni-
toszt ono, pôleg stere sze ga grozno prelámanye
natúre nikak doteknoti nemore. 'Zolt. 102, 9.

Ka nyemi próttomi obécse?

Nemartelnoszt, ali bívoszt vekivecsno, vu ednom

bôgsem i popolnêsem 'zítki vüpanya. E'z. 65, 17. 18. 2 Petr. 3, 13.

Va kom sztojt nemrtelnoszt csloveka?

1. Vu vekivecsnoszti dúha. Predg. 12, 9.

2. Vu nepremínyenoszti têla nyegovoga, zeszêmi szpodobnosztami navküpe. Lük. 16, 23. 24. 1 Kor. 15, 16. — 58.

3. Vu szpômenki i obcsütényi czêle bivoszti i hodbe nyegove zemelszke. Dán. 12, 2. 3. Lük. 16, 19. — 31. Riml. 2, 6. — 11. 2 Kor. 5, 10.

Ka naime potrdjáva !nemrtelnoszt csloveka?

Potrdjávajo nyô naime velike popolnoszti Bôga, i ocsiveszna mészta sz. pízma.

*Stere popolnoszti Bôga szvedocsijo z-znamenitim tá-
lom od nemrtelnoszt csloveka?*

Môdroszt, dobrotívnoszt, i pravicsnoszt nyegova.

Kakda môdroszt?

Bôg je csloveka z-môcsmi ino szpodobnosztami taksimi obdarüvao, stere sze na neszkoncsano popolnoszt pozdignoti dájo; ali dönok, vu 'zítki zemelszkom, po kaksté czilavnom osznávlanyi, na vríh popolnoszti práve pozdignoti nigdár nemorejo. On nam je ktomi zapovedao, naj, liki on, popolni bodemo, i záto sze po teliki prílikaj ino môdri násztavaj za osznávlanye nase nase tak verno szkrbí; ali stero dönok escse i pri tom najmodrêsem csloveki li nepopolno osztáne.

Csakati sze tak dá od môdroszti Bôga eden taksi 'zítek za csloveka, vu sterom sze eti zacsnye-

no osznávlanye szpodobnoszt nyegovi na neszkoncsano popolnoszt pozdigne. Mát. 5, 48. 1 Kor. 13, 9, — 12. 1 Ján. 3, 2.

Kakda dobrotivnoszt?

Vu szrdcze csloveka je vczepeno vekivecsno setüvanye za timi zgorányimi, i nedopunyeno 'zelénye domovine nebeszke, ino dugovány zvelicsanye nemrtelnoszt. Jeli nam ocsinszka lübézen bo'za nigdár neszpuni jedínoga 'zelénya etoga?! Fil. 1; 23. 'Zid. 13, 20.

Kakda pravicsnoszt?

Eti na zemli vnogokrát práva jékoszt niksega veszélnoga nájema, zlo pa nikse primérne kastinge nevzeme. Gde sze tak szpuni pravicza bo'za nad prígodmi etaksimi, csi nega 'zítka vekivecsnoga i ze-vsze sztráni popolnoga?! — Predg. 4, 1. 8, 14. Lük. 16, 25. 18, 7. 8. Riml. 2, 3.

Jeli potrdjáva ocsiveszno i sz. píszmo nemrtelnost csloveka?

Vu nezracsúnani mészta j.

Kelke dóbi szo mészta eta?

Naime *dvóje dóbi*; kakti:

1. Taksa, vu steri sze gorisztanénye Jezusa meszto grünta nemrtelnoszt nase polo'zi. Ján. 14, 19. 1 Kor. 15, 12. 20. 1 Thess. 4, 10. 14.

2. Taksa, vu steri znotrésnyoj bívoszt le'zi neporüsena gvüsnoszt i ocsiveszno szvedocsansztvo vekivecsne isztine ete. Predg. 12, 7. Ján. 11, 25, 14, 2. 19. 2 Kor. 5, 1. 1 Thess. 4. 16. 17. i. t. n.

Ka zburkáva dönok gdate pokojécsó gvüsnoszt eto?

Násztaji mrtelnoga tèla nasega.

Kakda sze tó razmiti má?

Práva nemrtelnoszt csloveka sze brezi závezka telovnoga niti miszliti nedá: ár kakse bi bilô zvon-toga vsze blá'zensztvo nemrtelne dűse nyegove?! — — Da pa medtêmtoga vnogokrát z-grozov

szkűsziti moremo, kâ sze têlo csloveka, po zbon-tanom vezali dűsnom, vu jami szprhlévoszti cze-lô raszpűszti; po császi sz-práhom posztáne; i po rázloczni mészta j zemlé rasztepé: tak szi miszli-mo vu szlaboj pámeti nasoj, kâ szkoro niksa môcs nebi zmo'zna zadoszta bíla, rasztepene tále ete znôvics med szebom vjedínati, i na popolno 'zitka bívoszt zbüditi. Predg. 3, 19. — 21. 9, 6. 7.

Jeli grozen násztaj ete x-vekivecsnim nepokojom te'zi-ti má szrdcze nase?

Nikak nê! Ár nam bo'zânszka vera nasa i sz-té sztrâni ponüdi trôszte vise vszega vugoden.

Va kom sztoji trôst ete?

Vu veszélnoj isztini onoj, kâ nê z-etim nevol-nim, nego z-dôsztá odícenêsim têlom sli bode-mo prêk na bívoszt vekivecsno. 1 Kor. 15, 40. — 44. Fil. 3, 20. 21.

Sz-kêm sze prigliháva vküp vu tom táli vezdásnye tê-lo nase?

Z-zrnom psenicnim, kakti zrokom czelô nácsi-sega nárasza.

Kakda sze má tó razmiti?

Liki sz-toga, vu kríli zemlé zegnîlenoga zrna plemenitêsi nárasz zide; zak sze i sz-têla nasega, vu práki groba szprhnyenoga, ednôk doszta odíc-enêsa bívoszt pobüdi na 'zítek nemrtelnoszt. 1 Kor. 15, 35. — 38.

Kakda naime setüje sz. píszmo sztálno potrditi isztino eto?

Tak, da ocsiveszno vcsi, kâ, liki zrno, csi ne-
zegnili vu krili zemlé, zrok nôvoga nárasza po-
sztánoti nemore; tak i têlo cslovecse, csi ne-
sprhnê, sze nemore na bívoszt, vekivecsnosztí
szpodôbno, premeniti. Ján. 12, 24. 1 Kor. 15,
35. 36.

Ka tak szhája z-znamenitoga návuka etoga?

Ocsiveszno tó, kâ sze do csasza trpécsa mrtel-
noszt (premenlívoszt!) têla nasega z-nikak tá-
lom nebori 'z-nyega nemrtelnov bívosztjov; ne-
go jo prôtтоми, kakti zrok neodrínyeni, têm bo-
le potrdjáva. Ján. 12, 24. 1 Kor. 15, 35. — 44.

*Jeli more zadopádnoti cslovek etakse premênnye mrtel-
noga têla szvojega?*

Tó zapopádnoti nyemi je, toti, nemogócse;
ali vu tom dvojiti bi nyemi 'ze záto czelô neszpa-
metno bilô, geto premenývanye etakse i vu
vnôgi drúgi, od csloveka doszta neznamenitési
dugoványaj ocsiveszno preszámnamo: — naime
vu ponôvlenyi czêle vidócse natúre po zími pre-
tekócsoj, kakti po szmrtnom nyé szne.

I, kakda nasz nebi mogla vszamogócsa rôka
bo'za naime zdâ na bívoszt nôvo zbüditi, stera
nasz je ednók z-nicesza naprêpozvati zmo'zna
bíla?! — — Vêm je. Bôgi nê nemogócsa ni edna
rêcs! Lük. 1, 37. 1 Kor. 2, 14.

Efez. 3, 20.

*Na kâ naime sze tak mámo pri szkrovnom násztaji
etom najgvüsnê szloniti?*

Li na vekivecsno isztino sz. vere bo'zanszke,
stera je, zvôn drúgi nezapopádnyeni szkrovnosz

vad
ves
Kor
Ka
V
Rin
Jel
Z
tak
sztv
po
csar
Tak
N
müd
Vu
V
pôle
ali
nim
6. —
Kak
D
3, 3
Rim
Kom
Sz
25,

vadlíványa, naime i nemrtelnoszt naso najocsívesznê odkríla, i na grünt neporüseni polo'zila. 1 Kor. 2, 9. — 16.

Ka sze nam 'ze glászi va sz. píszmi, kak najznamenitése pugoványe prísesztnosztli vekivecsne?

Velika i pravicsna *szódba bo'za*. Mát. 25, 31. Riml. 2, 6. 2 Kor. 5 10. 2 Petr. 3, 7. — 13.

Jeli sze pravicza bo'za neszka'zúje 'ze eti na zemli vu vszoy popolnoszti szvojoj?

Z-nikak tálom nê! — — Keliko je prígodov taksi, steri ocsiveszno szvedocsijo kâ Bóg lüdsztvo mrtelno, meszto trdne i pravicsne kastige, po milosztívnom csákanyi, na pokôro ino zveli-csanye pripelati setúje! 2 Petr. 3, 9. E'z. 30, 18.

Tak szo dönok nêvuisli praviczi bo'zoy, kí szo sze je eti do csasza ognoti szrecso meli?

Nikak nê! — Ár ka je eti odlásano; je nêzamüdjeno. Riml. 2, 2. — 4. Gal. 6, 7. 8.

Vu kom naime de sze szka'züvala pravicza bo'za vu szódbi szvéta?

Vu primérno vótálanyi nájema, ali kastige, — pôleg rázlocska náklonoszt, 'zítka ino dél lüdi; ali naime pôleg oponásanya nyihovoga k-mrtel-nim bratom szvojim. Mát. 25, 40. 45. Riml. 2, 6. — 11. 2 Kor. 5, 10. Gal. 7, 8. 1 Petr. 1, 17.

Kakda sze imenüje vu sz. píszmi híp vótálanya etoga?

Dén szódnji. 3 Petr. 2, 9. szkrádnyj. 2 Petr. 3, 3. goszpodnov. 2 Petr. 3, 10. szrditoszti. Riml. 2, 5. i t. n.

Komi sze pripisüje szódba szvéta?

Színi cslovecsemi, tó je: Jezus-Krisztusi. Mát. 25, 31.

Med kaksimi násztaji de szódo Jezus szvet?

Z-nezrecsenov *dikov* i nepotvarjenov *praviczov*.
Mát. 25, 31. 2 Kor. 5, 10.

Ka za vorczan de naszlepüvao on vu szódbi etoj?

Vorczan *evangelioma*, ali szi bojdi, bo'zanszko-
ga návuka szvojega, pôleg steroga vekivecsen
rázlocsek vcsiní med timi pobo'znimi naszledník-
mi nebopo'znimi odúrjávczí isztine bo'zanszke i
nyé veliki zapôved. Mát. 25, 32. 33. Ján. 5, 24.
29. 8, 51. 12, 48. Riml. 2, 16, 1. Tim. 1, 11.

Ka za sors sze jam vtála tim právím pobo'zním?

Nezrecsena i brezi koncza trpécsa *radoszt*, —
— na ednom blá'zenom meszti, stero sze vu sz.
píszmi *ne bész a* imenúje. Mát. 25, 46. Lük.
10, 20. Riml. 8, 17. 1 Kor. 2, 9. 2 Petr. 3, 13.

Vu kom naime de sztalò blá'zensztvo ti zvelicsani?

1. Vu *oszlobodjényi* od vszê nevôl i vsze ne-
popolnoszti. Ozn. 7, 16. 21, 4.

2. Vu *tivaristvi* Bôga i Jezusa; ti odebráni
szvéti; i poprék vszê oni, kí szo eti vu blízisi
závezki 'ziveli med szebom, i zvelicsanye szvoje
z-ednim dúbom íszkali. Ján. 16, 22. 17, 24. 'Zid.
12, 22. — 24.

3. Vu nepresztanom *odraszki* popolnoga szpo-
znanya; csíszte jákoszti; odicseni ôpravicz; i ví-
snêga veszélja. Mát. 5, 8. 21. Ján. 3, 2. Riml. 8,
18. 1 Kor. 13, 9. 10. 2 Kor. 4, 17. Ozn, 21, 27.

*Ka próttomi csakati májo ti hűdi vu vekivecsnoszti
prísesznoj?*

Nezrecseno i vekivecsno *mantra*, - - na ed-
nom dreszélnom meszti, stero sze *pekel* ime-
nűje. Môdr. 3, 10. 19. Mát. 25, 46. Lük. 16,
23. 24. Ozn. 21, 15.

Vu kom naime de sztála mantra ti szkvarjeni hűdi?

1. Vu zmenkanyi vszega, ka nyim je na zemli drágo ido prijétno bilô. Môdr. 4, 20. 5, — 7. Lük. 16, 25.

2. Vu groznom sztiszkhávanyi oszkrúnyena üsnevészti nyihove, za volo zakoczkanoga 'zitka zemelszkoga. E'z. 66, 24. Lük. 16, 24. Riml. 1, 8. 9.

3. Vu tiváristvi dűhov hűdi; i globokon i szelényi oszlobodjénja, stero sze nyim dönok nigdár szpuniti nede moglo. Mát. 25, 41. Lük. 13, 28. 16, 26. 2 Thess. 1, 9.

Ali dönok de Bóg, pôleg neszkoncsane lűbézni i nioszcse szvoje, escse i vu vekivecsnoszti esűvio ká na szbògsanye te szkvarjeni hűdi?

Tô sze, toti, za môcsni zrokov volo czelô vűti dá; ali dönok nevtajeno osztáne i tó, ká sze nyim zgűbícsek neszpametno zakoczkanoga 'zitka zemelszkoga nigdár nepovrné. I rávno toga eszélno obsűténje de naveke ranilo szedeze vihovo! — E'z. 66, 24. Mark. 9, 44. Lük. 15, 10. Tim. 2, 4. 2 Petr. 4, 6.

Kakda sze tak imenűje vu sz. píszmi dreszélja eta sztáva ti szkvarjeni hűdi?

Ta drűga szmrt; ár szo oni z-etak tálom né szzamo pôleg tēja 'zitki zemelszkomi, nego i na szo gledòcs 'zitki vekivecsnoma naveke mrli. n. 21, 8.

Kak zroka volo nam je oznano Bóg velik, isztino prűsesztnoszti vekivecsne, i dugovány oni, steri sze po szmrti vűpati mámo?

Za toga velikoga zroka volo, da bi na m sz-tém tom plemenitoszt bivoszti, cslovecse i odíczeni

czil nas vu punoj szvetloszti pred ocsi posztava
 ali navküpe i záto, da bi etak nepotisano 'zele
 nye i neobtrüdjeno volo szkrbnoga varvanya pie
 menitoszti, môdroga zvršávanya popolnoszti,
 szrdcsnoga setüvanya k-visnomi czili nasemi zbu
 do, poszvéto i potrdo vu nasz. 'Zolt. 39, 5.
 Sir. 18, 22. Tob. 4, 6. 2 Kor. 7, 1 'Zid. 10
 v 2. 23.

A a nasz pripela najgvüsnê k'zelnomi czili etomi?

Vera—Lübézen—Vüpanye.
Eto tróje !!!

Handwritten scribbles in the left margin.

Handwritten word, possibly 'Birk'.

...
e
e
f
o

